

DOMAGOJ VIDOVIĆ

Institut za hrvatski jezik i jezikoslovlje
Republike Austrije 16, HR-10000 Zagreb
dvidovic@ihj.hr

PREZIMENA ISTOČNOGA DIJELA OTOKA BRAČA

U radu se obrađuje 147 prezimena u naseljima Pučišća, Pražnica, Gornji Humac, Selca, Novo Selo, Povlja i Sumartin na istočnoj strani otoka Brača. U prvome se dijelu rada iznose podatci o naseljima obuhvaćenima radom, a čiji je razvoj u kontinuitetu moguće pratiti od razdoblja nastanka *Povaljske listine*. Potom se iznose podatci o migracijskim kretanjima na obrađeno području, a u središnjemu dijelu rada donosi se motivacijska razrada prezimena.

1. Uvod

Otok je Brač, zahvaljujući u prvome redu djelima Petra Šimunovića, onomastički i dijalektološki iznimno temeljito obrađen te je na budućim istraživačima da se upute utrtim stazama ne bi li popunili još pokoji netaknuti dio bračkoga onomastičkoga i dijalektološkoga mozaika. Ovaj je rad prilog upotpunjivanju antroponomastičke slike najvećega srednjodalmatinskog otoka. U njemu se obrađuju prezimena¹ u naseljima Pučišća (*Pučišća*), Pražnica (*Prôžnica*), Gornji Humac (*Gûornji Hûmàc*), Selca (*Sêlca*), Novo Selo (*Nôvo Selô*), Povlja (*Pôvja*) i Sumartin (*Sumàrtin*) na istočnoj strani navedenoga otoka, područja iz kojega potječe i na koje se odnosi *Povaljska listina*, najstariji povijesni dokument pisan hrvatskom ćirilicom (opširnije o tome u Malić 1988). Taj je povijesni dokument antroponomastički obrađen te se u ovome radu krenulo od Šimunovićeve tvrdnje (Šimunović 1987: 143) da većina osobnih imena koja se spominju u *Povaljskoj listini* nije posve izišla iz uporabe nego se postupno (makar nepotpuno) oživljuju u drugim antroponimijskim kategorijama. Nadalje, istočni je dio otoka i dijalektološki najraznolikiji.² Naime,

¹ Velika je većina prezimena navedena u Šimunović 2006b, a sumartinska se prezimena obrađuju u Šimunović 1968. i 1992. Dio je pučiških prezimena obrađen u Vidović 2010.

² O tome opširno piše Šimunović 2004: 156–171.

na zapadnome dijelu obrađenoga područja (naselja Pučišća, Pražnica i Gornji Humac) prostiru se čakavski govori (tim je govorima svojstvena zamjenica *čo*; treba napomenuti da je u Pučišćima zamjenica *zōč* gotovo potpuno iščezla i danas je uglavnom zamijenjena sa *zōšto*), u središnjemu dijelu obrađenoga područja (Selca, Novo Selo i Poblja) čakavski je prošaran štokavskim utjecajem (zamjenica *ča*), dok na krajnjemu istoku otoka Brača (u Sumartinu) žive štokavci (zamjenica *šta*). Razlog su dijalektološkoj raznolikosti obilna doseljavanja ponajprije iz Poljica i Makarskoga primorja, a u manjoj mjeri i iz Imotske, Vrgorske i Neretvanske krajine te Hercegovine uvjetovana prvotnim osmanlijskim osvajanjima i mletačko-turskim ratovima u 16. i 17. stoljeću. U radu će se nastojati prikazati i razlike u motivaciji prezimena po pojedinim naseljima.

U *Povaljskoj listini* na istoku se Brača spominju naselja *Bunje*, *Gradac*, *Humac*, *Pov(l)ja*, *Pražnica*, *Zdajine*, *Selca*, *Rasohatica* i *Smrčevik* (Šimunović 2004: 48–51). Godine 1405. spominju se na tome području uz već spomenuta naselja *Pražnica*, *Gradac* i *Humac* (sad pod imenom *Gornji Humac*) još *Podgračišće* (naselje nastalo na mjestu negdašnjih Bunja), *Pothume* (možda na području Zdajina), *Straževnik*, *Mošuja* i *Dubravica* (Šimunović 2004: 75–76). Poblja, Selca, Rasohatica i Smrčevik u istome se razdoblju ne spominju. Stanovnici su se Straževnika te dijelom Pražnica i Gornjega Humca u 15. stoljeću preselili u Pučišća, Mošuje u Gornji Humac i Selca, Pothuma u Gornji Humac te Dubravice, Gradca i Podgračišća u Selca, a (Pod)smrčevik je postao selačkim zaseokom. U drugoj polovici 16. st. na predio *Okladi* doselili su se Poljičani, u 17. st. Poljičani su se doselili i u Poblja u koja su se preselile i pojedine obitelji iz susjednih bračkih naselja. Stanovnici pak međurječja Cetine i Neretve te hercegovački prebjezi od 17. st. naseljavaju Sumartin u koji se od 18. st. u znatnijoj mjeri doseljavaju i Hvarani.

2. Suvremena naselja istočnoga dijela otoka Brača

Pučišća su kamenarsko središte i najveće naselje istočnoga dijela otoka Brača. Nastanjena su još u antici, a nakon dolaska Hrvata na mjestu su današnjih Pučišća niknula dva naselja – jedno u Pučiškome docu, a drugo uz benediktinski samostan u Stipanskoj luci. Stanovnici su se navedenih naselja zbog neprestanih gusarskih napada preselili u Pražnica i Straževnik da bi se, kad se stanje smirilo početkom 15. st., stanovnici Pražnica naselili na području od uvale Dućac (u kojoj Pražničani i danas imaju posjede) do današnjih Solina, a stanovnici Straževnika na prostor od Solina do Velikih slatina. *Pučišća* su nazvana po romanskome apelativu *puč* (< lat. *puteus*) ‘zdenac’. Naime, na predjelu se Soline nalazio zdenac s bočatom vodom za napajanje stoke. Petar

Šimunović (2004: 122) izdvaja i tumači sljedeće dijelove naselja: *Bõtāk*³ (< *bota* < *volta* ‘stari grobovi’), *Gōj* (< *gaj* ‘uzgojena šuma’) i *Rogōj* (predio nasuprot *Goju*), *Lāteše b̄rdo* (< *Lateša*⁴; bilježim i likove *Lātešo b̄rdo* te *Lātešo⁵ b̄rdo*), *Lūkà* (< *luka* ‘uvala’), *Mahr̄nac* (< *mahr̄nac* ‘vrsta trave’), *Mōli* i *Vēli ratàc* (usp. *rat* ‘uzvisina na sjecištu dviju dolina’), *Sōlina* (< *solina* ‘bočato vrelo’), *Mac̄el* (< *macel* ‘klaonica’ < mlet. *macelo*; Boerio 1867: 380), *Stūog* i *Tōlija* (‘dolac kod naselja’). Njima valja pridodati i novije dijelove mjesta *Brač̄ūta* (predio imenovan prema homonimnome oronimu), *B̄rdarina* (: *brdo*), *Pr̄davica* (< *pr̄davica* ‘vrsta ptice, crnokrili kamenjar, *Oenanthe hispanica*’) i *Pūnta* (< *punta* ‘rt’), ime za središnji dio mjesta *Pōrat*⁶ (< tal. *porto* ‘luka’) te predio između Porta i Solina *Pol graniēr* (usp. mlet. *graner* ‘mjesto za pohranu žita’; Boerio 1867: 314). Pučišćima pripadaju i pastirski stanovi *Brač̄ūta oklādi* (< *Brač̄uta* ‘oronim u Pučišćima’ + *oklod* ‘oklad, ograda’), *C̄rni rōt* (< *crn* ‘obrastao crnogoricom’ + *rot* ‘rt’), *Krūška Stūpa*⁷ (< *krūška* ‘Pyrus’ + *stupa* ‘mužar’), *Lūkà* (< *luka* ‘uvala’), *Mōlo* i *Vēlo slātina* (< *slatina* ‘bočato vrelo’) te *Putv̄ine* (< *putvo*⁸ ‘čep na bačvi’).

Pražnica su pak naselje u bračkoj unutrašnjosti koje se u povijesnim vrelima spominje od IIII. Ime se *Prōžnica* dovodi u svezu s glagolom *pražiti* ‘krčiti zemljište izazivanjem požara’ (Šimunović 2004: 50). Središte se Pražnica naziva *Selò*, no toponim *Pod vās* južno od Pražnica pokazuje da je apelativ *vas* ‘selo’ nekoć na Braču bio posve uobičajen. Ostali su dijelovi naselja *Škr̄ip* (< *škr̄ip* ‘pukotina između stijena’ < dalm. *scrupū*) te *Gūōrnjo* i *Dūōnjo griēdā* (< *greda* ‘istaknuta stijena’). Pražnicama pripada i zaselak *Gom̄ilica Zagrač̄išće* (< *gomilica* ‘hrpa kamenja nastala krčenjem’ + *Zagrač̄išće* ‘područje iza Gradca’) u kojemu je živjela obitelj Klinčić, a nedaleko od Pražnica nalazi se raseljeno srednjovjekovno naselje *Straž̄evnik* (usp. *stražbenica*).

Pastirsko naselje *Hūmàc* spominje se posredno (preko etnika) u Povaljskoj listini, a raseljavanjem srednjovjekovnih naselja Mošuja i Dubravica postaje najvećim naseljem na istočnome dijelu otoka Brača. Od popisa bračkih naselja Dujma Hrankovića iz 1405. domeće se pridjev *gornji* te se naselje naziva *Gūōrnji Hūmàc* (*Culmatium Superium, Colmaz Superiore*). U blizini su se Gornjega Humca nalazili i napušteni pastirski stanovi *Būōlno čelò* (< *Bol* ‘naselje

³ Dunja Brozović Rončević (1999: 2) navedeni hodonim dovodi u svezu s nazivom blatišta *batak* ‘blato, glib; podvodno mjesto; propao’ (< tur. *batak* ‘propao’).

⁴ Petar Skok (2: 275) bilježi žensko osobno ime *Latinka*, a Konstantin Jireček (1962: 295) muško osobno ime *Latinčić*.

⁵ U toponimiji se očigledno ponegdje čuva kratko *a* koje se na srednjodalmatinskim otocima uglavnom dulji. Opširnije o tome u Kurtović – Vidović 2005.

⁶ Nekoć se *Porat* nazivao *Pijāca* (< tal. *piazza*; usp. Eterović 2002: 344).

⁷ Drugi je član ove toponimijske sintagme danas otpao, pa se ovaj napušteni pučki zaselak danas naziva isključivo *Krūška*.

⁸ Petar Šimunović (2006b: 482) bilježi pak apelativ *putva* ‘pluto’.

na Braču' + *čelo* 'uzdignuće'), *Oklādine* (< *oklad* 'granjem i pleterom ograđeno zemljište'), *Šāla* (vjerojatno prema nadimku) i *Bržić* (prema prezimenu). Dio je stanovnika Gornjega Humca posluživao i redovnike u povaljskome samostanu te obrađivao njihove posjede.

Najmnogoljudnije su naselje u bračkoj unutrašnjosti *Sēlca*. Naselje se spominje u Povaljskoj listini kad se na njegovu ozemlju vjerojatno nalazio kakav manji posjed (apelativ *selo* isprva je označivao posjed, a tek naknadno vrstu naselja). Današnja su Selca i selački zaseoci uglavnom nastali doseljavanjem stanovništva iz Podgradišća, Gradca, Dubravnice i Mošuje. Dijelovi su Selaca *Čelō* (< *čelo* 'uzdignuti predio'), *Ĵāšića dvōrŕi*, *Kovāčēva ūlica* (Kovač je obiteljski nadimak dijela Ursića), *Nāčēšini dvōrŕi* (Naceša je obiteljski nadimak dijela Boškovića), *Nižetića dvōrŕi*, *Ozīd* (usp. *obzida*) i *Pijāca* (< *pijaca* 'trg' < tal. *piazza*). *Lokānjāc* (< *lokanj*⁹ 'manja lokva') i *Točīlo* (< *točilo* 'mjesto na koje se voda slijeva'), nalaze se u neposrednoj blizini Selaca, ali se kadšto smatraju zasebnim zaseocima. Selački se zaseoci skupno nazivaju *Čobanija*, a njihove stanovnike žitelji susjednih bračkih naselja podrugljivo nazivaju *Hōbert*¹⁰ (što je ujedno i obiteljski nadimak dijela Trutanića). Čobanija se sastoji od zaselaka i stanova *Dunāj* (< *dunaj* 'zbiralište vode'), (*Na(d) selā*, *Nagorŕnāc* ('naselje na gori'), *Nākāl* (usp. *naklo* 'cjedilo'), *Osrŕilke* (zabilježeni su i likovi *Osrŕidci* i *Osrŕitke*; usp. *osredak* 'njiva u sredini'), (*Pod*) *smrčevŕik* (< *smrča* 'Pistacia lentiscus'), *Vēbēra*¹¹ *stān* (naziva se *Svēti Tōma* po brdu na čijim se padinama nahodi ili *Pod bunār*) i *Zagvōzd* (< *gozd* 'šuma'), a Selcima pripada i novije obalno naselje *Puntŕnāk* (< *puntinak* 'mali rt' < tal. *punta* 'rt') nasuprot Sumartinu.

U blizini prethrvatskoga naselja *Bŕnje* (< *bunja*¹² 'presvođeno zdanje') nastao je u 13. stoljeću zaselak *Podgrāčŕšće* (usp. *gradac* 'utvrda'). Godine 1574. na to se područje doseljavaju poljički bjegunci najvjerojatnije u današnji zaselak *Oklādi* te osnivaju naselje *Nōvo Selō*. Dijelovi su naselja *Nad selō*, *Pijāca* (< *pijaca* 'trg'), *Pod selō*, *Vējālca* (usp. *vajalce* 'valjalište'), *Vēla gomīla* (< *gomila* 'hrpa kamenja nastala trijebljenjem iskrčena zemljišta') i *Vēli rēd* (< *red* 'kamen živac'). U 20. st. na području Novoga Sela spominje se i zaselak *Prodōli/Prodōle* u kojemu su živjeli Trutanići.

Povlja (*Pōvja* < *Paulia vallis*; Šimunović 2004: 50) su naselje nastalo uz benediktinski samostan svetoga Ivana. U drugoj polovici 16. st. na predio se

⁹ Zanimljivo je da je u Popovu *lokanj* veća lokva (Krište 2007: 222).

¹⁰ Hoberima se danas (barem u Supetru) počesto nazivaju svi stanovnici istočnoga dijela otoka Brača, a ne samo stanovnici selačkih zaselaka. U Donjoj Hercegovini apelativ *ober* označuje strmo brdo.

¹¹ Veber je nadimak jedne obitelji Glušević (Vuković 2001b: 112). Izvodi se od njem. Weber 'tkalac'.

¹² U Povljima je *bunja* presvođena jama (usp. Šimunović 2004: 49).

podalje od mora (u *Gòrnja Pòvja*) doseljavaju prebjezi iz krajeva koje su zaposjeli Osmanlije (uglavnom iz Poljica i Makarskoga primorja). Dotada su ondje bili naseljeni pustinjaci i njihova služinčad. Dijelovi su Povalja *Mála i Vèla bāndā* (romanizam *banda* istovjetan je hrvatskomu apelativu *strana*), *Pòrat* (romanizam *porat* istovjetan je hrvatskomu apelativu *luka* ‘pristanište’), *Ûlica* (< *ulica* ‘put unutar naselja’), *Vr selà, Lòkva, Bòta* (usp. *volta* ‘stari grobovi’), (*Za*) *Kaštil* (< *kaštil* ‘utvrda’), *Njìve, Mačīnāc* (< *mačīnac* ‘perunika, Iris’), *Pod Pūnton* (< *punta* ‘rt’), *Vrīlīc, Iza dōca te Brdānjāk* (: *brdo*).

Sredinom 17. st. uz crkvu je svetoga Martina u uvali *Sitno* (koja se danas naziva *Pòd jamu*) naseljavanjem izbjeglica iz Makarskoga primorja nastalo naselje *Vrhbrāca* koje se po spomenutoj crkvi prozvalo *Sumārtin* (lik *San Martin* spominje se 1672.; Jutronić 1950: 214). Dijelovi su Sumartina *Kòpita, Mālā bānda, Počívale, Dòlac, Kùla, Ûlica, Glàvica, Pòrat, Hùlovi dvóri* (Hulo je obiteljski nadimak dijela Zelanovića), *Ivačīni dvóri* (Ivača je obiteljski nadimak dijela Pletikosića), *Martīnčēvi dvóri* (Martinac je obiteljski nadimak dijela Mijića), *Dóčina* i *Pòd jamu* (nekoć *Sitno* < *sita* ‘žukva, Junceus’). U *Povaljskoj listini* spominje se uvala *Rasohatica* (< *rasoha* ‘račvasta udolina’) koju Sumartinjani nazivaju *Rāsatica*, a Selčani, Novoseljani i Povljani *Rāsotica*. Naselje se tijekom austrijske uprave nazivalo *Poròbija* po obiteljskome nadimku Radića koji su u njemu stanovali.

3. Vrela i migracijski smjerovi

Vrela su za proučavanje bračkih prezimena matice katoličkih župa te popisi plemića i galiota. Pučiške su matične knjige među najstarijima koje se u kontinuitetu vode u Hrvatskoj (od 1566.), u Pražnicama se matične knjige vode od 1590., u Sumartinu od 1665., Povljima od 1743., Selcima od 1747., Gornjemu Humcu od 1770., a u Novome Selu od 1907.

Budući da je podatke iz bračkih matičnih knjiga obradio Andre Jutronić (1950.), u ovome ih radu ne ću ponovno iznositi, nego ću na temelju nekoliko primjera nastojati prikazati glavne migracijske smjerove. O smjerovima doseljavanja u razdoblju prije sustavnoga vođenja matičnih knjiga veoma je teško govoriti. Poznato je da se Brač nalazio u sklopu Neretvanske kneževine, a postoje tek predaje o doseljavanju pojedinih rodova. Tako je po bilješkama Andrije Ciccarellija starije prezime njegove obitelji bilo Kukretić. Pripadnici su te obitelji po predaji bili visoki dužnosnici na dvoru bosanskoga kralja Stjepana Dabiše i Stjepana Tomaševića (usp. i Eterović 2002: 318–319). Navedene podatke treba temeljito preispitati zbog Ciccarellijeva ustrajavanja na obrani plemićkih povlastica te divljenja romanskoj kulturi. Stoga i nije čudno da podrijetlo bračkih plemića povezuje s romanskim izbjeglicama iz Salone i Epe-

tiona, a vlastito podrijetlo uz Neretvansku krajinu u kojoj se nalazio antički grad Narona. Uostalom, po podacima iz matičnih knjiga starije ime njegova roda nije bilo Kukretić nego Čikarelović. Eterovići pak drže da su na Brač pristigli iz Bihaća, no za to ne postoje nikakvi dokazi. I inače dio starijih bračkih rodova drži da potječe iz Bosne, no Bosna (koja im je zemljopisno udaljena i posve nepoznata) u njihovim predajama često obuhvaća i Hercegovinu te od Brača udaljenije dijelove dalmatinskoga zaleđa. Obilne doseobe iz krajeva pod osmanlijskom vlašću ostavile su traga u razmjerno čestim obiteljskim nadimcima motiviranima inačicama muslimanskoga imena *Muhamed*. Tako obiteljski nadimak *Muje* nose Rajčevići (doseljenici iz Hutova u Pučišća) i Plančići (doseljenici s Hvara u Bol, a daljim podrijetlom iz Hercegovine), a obiteljski nadimak *Mujo* Babići (doseljenici iz Slimena u Sumartin). Jedan dio starijih obitelji (poput Šesnića u Gornjemu Humcu) drži da su rodom iz Crne Gore, no navedene su predaje novijega postanja i uglavnom su posljedica velikosrpske propagande s početka 20. st.¹³ Najveći val doseljavanja dogodio se u drugoj polovici 16. st. i tijekom mletačko-osmanlijskih ratova u 17. st. U drugoj polovici 16. st. ponajprije u Novo Selo i Povlja, a u nešto manjoj mjeri i u ostala naselja doseljava se veći broj Poljičana i manji broj prebjega iz Makarskoga primorja (od kojih je većina ondje dospjela iz Hercegovine i dalmatinskoga zaleđa). Tijekom i nakon Kandijskoga rata uglavnom se u Sumartin i Selca doseljavaju prebjezi iz Vrgorske (npr. Gilić iz Kozice ili Borojevići¹⁴ iz Prologa) i Neretvanske krajine (Gluševići najvjerojatnije iz okolice Metkovića) te Donje Hercegovine (primjerice Maslardići iz hercegovačkoga dijela Zažablja)¹⁵ koji su se privremeno naselili u Makarsko primorje. Razmjerno su nepoznate stočarske migracije s kopna na Brač. Naime, stočari su iz hercegovačkoga zaleđa sa stokom katkad jesenili na Hvaru od Sućurja sve do Zavale, a zacijelo i na istočnome dijelu Brača. Od 18. st. u Sumartin se doseljavaju i mnoge obitelji s Hvara, a rjeđe i s Korčule. U drugoj polovici 19. st. raste udio doseljenika iz Dalmatinske zagore. Treba napomenuti da se početkom 18. st. u Selca doselila obitelj Štambuk iz Češke, a u drugoj polovici 18. st. pristigle su talijanske obitelji Orlandini (u Pučišća) i Skansi (u Sumartin).

¹³ Tijekom istraživanja čuo sam pretpostavke o crnogorskome podrijetlu mnogih bračkih rodova čija su imena motivirana hrvatskim narodnim imenima, no te su predaje odraz neupučenosti i nepoznavanja razvoja hrvatske antroponimije.

¹⁴ Po predaji su Borojevići u Neretvansku krajinu pristigli iz Borojevića kod Stoca, a stezanjem je lika Borojević nastalo novo prezime Borovac (zanimljivo je da Borojevići u Sumartinu sami sebe nazivaju Borovcima) po kojemu je prozvano naselje Borovci.

¹⁵ Sačuvano je pismo koje je 1. srpnja 1841. Ivan Novaković detto Maslarda iz Sumartina uputio don Vidoju Novakoviću Maslaću (1795. – 1861.), dubravskome župniku. U pismu Ivan Novaković upozorava svojega rođaka da je od svojega oca čuo da su brački Novakovići podrijetlom iz Zažablja.

Po naputku akademika Petra Šimunovića izostavio sam naglaske na prezimenima. Naime, pod utjecajem standardnoga jezika, ali i prestižnijega splitskog govora došlo je do mnogih odstupanja od pretpostavljenih iskonskih naglasnih likova. Naglasak se pojedinih prezimena razlikuje tako u toponimiji (npr. *Kojātića vřtli*) i u suvremenim mjesnim govorima (npr. *Kđjatić*). Naglasak se pak pojedinih prezimena kadšto razlikuje od naselja do naselja (Šimunović tako bilježi naglasak *Trutânić* u Sumartinu, a tijekom istraživanja u Pučišćima zabilježio sam naglasak *Trřtanić*). Veoma je čest dvostruki izgovor prezimena od kojih je jedan iskonski (npr. *Mladinić*), a drugi mlađi (npr. *Mlâdinić*). I štokavska se prezimena veoma često prilagođuju čakavskome uhu te tako umjesto očekivanih štokavskih likova s čeonim naglaskom (npr. *Cvitanović*), kakve bilježimo u štokavskim govorima u porječju Cetine i Rijeke dubrovačke, bilježimo analoške likove (npr. *Cvitanović*).

4. Motivacijska razredba prezimena

U radu je obrađeno 147 prezimena, od čega je 95 (64,63 %) motivirano osobnim imenima, 27 (18,37 %) je prezimena nadimačkoga postanja, 11 (7,48 %) je prezimena motivirano zanimanjem, a 5 (2,83 %) podrijetlom prvotnih nositelja. Za 9 (6,12 %) prezimena nije utvrđena etiologija.

4.1. Prezimena od osobnih imena

Ukupno je 55 prezimena motivirano kršćanskim imenima. Od toga je najviše prezimena motivirano kršćanskim imenom *Mihovil*: *Mihačić* (< *Mihač* < *Miho* < *Mihovil*), *Mihaić* (< *Mihaj* 'Mihalj' < *Miho* < *Mihovil*), *Mihovilović* (< *Mihovil*), *Mimica* (< *Mime* < *Mihovil*), *Mišetić* (< *Miše* < *Miho* < *Mihovil*) i *Mijić* (< *Mijo* < *Mihovil*). Talijanskom je inačicom kršćanskog imena *Mihovil* motivirano prezime *Mičeli* (< tal. *Michiele*).¹⁶ Jezično je veoma zanimljivo prezime *Vrandečić* koje najvjerojatnije potječe od osobnoga imena *Vrandeka* < *Vrane* 'Frane' (Šimunović 2006a: 222). Puku su danas neprozirna prezimena *Bronzović* (< *Bronzo* 'Ambrozije'), *Čeprić* (usp. *Čeprnja* 'Ciprijan'), *Ćurković* (< *Ćurko* < *Ćuro* < *Ćuril* 'Ćiril'), *Gilić* (< *Gile* < *Gligorije* 'Grigorije'), *Janović* (< *Jan* 'Ivan'), *Moro* (usp. *Mavro*), *Nižetić* (< *Niža* < *Nikola*) i *Šolo* (< *Šolo*; usp. *Solomon*). Neprozirno je i prezime *Taraš* koje je odraz štovanja grčkoga svetca *Tarásisa*, carigradskoga patrijarha rođena u južnoj Italiji (Šimunović 2006a: 302). Prezime *Mošić* izvodi se od pokraćenoga imena *Moše* (< *Mojsije*).¹⁷ Ostala su prezimena motivirana kršćanskim imenima *Ančić* (< *Anka* < *Ana*), *Aničić* (< *Anica* < *Ana*), *Antičević* (< *Antič* < *Ante*), *Antonijević* (< *Antoni-*

¹⁶ Danas je prezime najčešće zabilježeno kao dvorječno – *Mičeli Tomić*.

¹⁷ U narodnoj predaji prezime se povezuje s imenom napuštenoga naselja *Mošuja*.

je), *Antulović* (< *Antul* < *Ante* < *Antun*), *Danijelović* (< *Danijel*), *Dorotić* (usp. *Doroteja*), *Fabijanović* (< *Fabijan*), *Franasović* (< *Franas* < *Frane*), *Franić* (< *Frane*), *Gašper* (usp. *Gašpar*), *Ivelić*¹⁸ (< *Ivela* < *Ive* < *Ivan*), *Ĵakasović* (< *Ĵakas* < *Ĵako* < *Ĵakov*), *Ĵa(k)šić*¹⁹ (< *Ĵa(k)ša* < *Ĵako* < *Ĵakov*), *Ĵerčić* (< *Ĵerko* < *Ĵeronim*), *Ĵurić* (< *Ĵure* < *Ĵuraj*), *Ĵukić* (< *Ĵuka* < *Ĵuraj*), *Ĵurun* (< *Ĵurun* < *Ĵure* < *Ĵuraj*), *Klinčić* (usp. *Kliment* ‘Klement’), *Kuzmanić* (< *Kuzman* < *Kuzma*), *Lučić* (< *Luka*), *Lukinović* (< *Luka*), *Mandalinić* (< *Mandalina* ‘Magdalena’), *Marčić*²⁰ (< *Marko* < *Marin*), *Marijančević* (< *Marijanac* < *Marijan*), *Marine- lić* (< *Marinela* < *Marin*), *Marinović* (< *Marin*), *Martinić* (< *Martin*), *Mateljan* (< *Mateljan* < *Mate*), *Nikolić* (< *Nikola*), *Perić* (< *Pero* < *Petar*), *Petrović* (< *Pe- tar*), *Stipetić* (< *Stipe* < *Stipan*), *Stipičić* (< *Stipica* < *Stipe* < *Stipan*), *Suzičić* (< *Suza* < *Suzana*) i *Tadin* (< *Tadin* ‘Tadijin’ < *Tadija*).

Hrvatskim je narodnim imenima motivirano 25 prezimena. Od toga su tri prezimena motivirana različitim inačicama osobnoga imena *Radomir/Ra- doslav*: *Radić* (< *Rade* < *Radomir/Radoslav*), *Radojković* (< *Radojko* < *Rade* < *Radomir/Radoslav*) i *Rajčević* (< *Rajica* < *Raič* < *Rade* < *Radomir/Rado- slav*). Prezimena *Mladineo* i *Mladinić* motivirana su osobnim imenom moti- viranim pridjevom *mlad*.²¹ Prezime *Mladineo* potalijančeni je lik prezimena *Mladinić* koje se u maticama bilježi i kao *Mladinović*²² (Jutronić 1950: 166). Prezime *Litović* najvjerojatnije je srodno srednjovjekovnim makedonskim osobnim imenima *Letko* i *Leto* (Ivanova 2006: 255) koja se dovode u svezu s apelativom *ljet*. Ostala su prezimena potekla od narodnih imena *Arković*²³ (< *Žarko*), *Bokanić* (< *Bokan* < *Boko* < *Božidar*), *Borojević* (< *Boroje* < *Boro* < *Borimir/Borislav*), *Bošković* (< *Boško* < *Božo* < *Božidar*), *Bulić* (< *Bule* < *Bu- dimir/Budislav*), *Cvitanović* (< *Cvitan* < *Cvito* < *Cvitomir*), *Dešković* (< *Deško* < *Desimir/Desislav*), *Dobronić* (usp. *Dobronja* < *Dobre* < *Dobromir/Dobroslav*), *Dragičević* (< *Dragič*), *Galetović* (< *Galeta* < *Gale*), *Galinović* (< *Galin*²⁴ <

¹⁸ Zabilježen je i talijanizirani lik *Ivelio*.

¹⁹ Isti rod koji u Novome Selu nosi prezime *Ĵašić*, a u Selcima *Ĵakšić*.

²⁰ Zabilježen je lik *Maričić*.

²¹ U Dečanskoj je hrisovulji tako zabilježeno osobno ime *Mladěnb* (Grković 1983: 191).

²² Valja napomenuti da su mnogi stariji brački rodovi nosili potalijančena prezimena, primjerice *Prodići* (< *Prodan*) su nosili prezime *Prodi*, a današnji nositelji prezimena *Guerieri* nekoć su bili zabilježeni kao *Bojkovići* i *Vojkovići*. Noviji je primjer potalijančivanja prezimena i prezime *Violini* koje su ponijeli Vukejići.

²³ Prvi je potvrđeni lik *Žarković*.

²⁴ Osobna imena *Galeta* i *Galin* zaštitnička su imena tvorena od pridjeva *gal* ‘crn’. Kako je riječ o veoma rano potvrđenim prezimenima, prezimena su *Galetović* i *Galinović* najvjerojat- nije nastala prema osobnim imenima koja sadržavaju pridjev *gal*. Ipak, ne treba posve odbaciti ni mogućnost da su nadimackoga postanja, odnosno da bi se mogla povezati s nazivom za crnu kokoš *galina* ili sa zoonimom *Galin* ‘ime za crnoga konja’ (Brozović Rončević–Čilaš Šimpraga 2008: 48) koji su tvoreni od istoga pridjeva.

Gale), *Goić* (< *Gojo* < *Gojislav*), *Novaković* (< *Novak*), *Ostojić* (< *Ostoja*), *Ozretić* (< *Ozreta*; usp. *Ozren*), *Prodić* (< *Prodo* < *Prodan*), *Stančić* (< *Stanko* < *Stanimir/Stanislav*), *Veleničić* (usp. *Velen* < *Vele* < *Velimir*) i *Vuković* (< *Vuk*). Inojezičnim su nekršćanskim romanskim imenima motivirana tri prezimena: *Eterović* (< tal. *Ettore*²⁵ 'Hektor'), *Fredotović* (< *Fredota* < usp. tal. *Frederico*), *Orlandini*²⁶ (< *Orlando*), *Sekulović* (usp. rum. *Săcuuiu*), *Ursić* i *Vrsalović* (usp. lat. *Ursus*). Od muslimanskih su imena nastala prezimena *Ĵakir*, *Mustapić* (< *Mustapa* 'Mustafa'), *Šerka* (< *Šerka* < *Šero* < *Šerif*) te vjerojatno *Beović* (< *Beho* < *Behaudin*). Prezime *Rošin* dovodi se u vezu s osobnim imenom *Uroš* koje se dovodi u vezu ili s mađarskim *úr* 'gospodar, gospodin' ili s osobnim imenom *Ĵuraj* (opširnije o tome u Šimunović 2006a: 188–189). Za prezimena *Tomaš*, *Tomašević* (< *Tomaš*), *Tomičić* (< *Tomica*) i *Tonšić* (usp. *Tomšić* < *Tomša*). Teško je pouzdano utvrditi potječu li od kršćanskoga imena *Toma* ili narodnoga *Tomislav*. Prezime *Puljak* dovodi se u vezu s antroponimnom osnovom *Pulj-* koja se različito tumači.²⁷ Milan Nosić (1998: 225) prezimena *Puljić* i *Puljak* povezuje s osobnim imenom *Punislav/Putislav*, apelativ *puljo* po podacima iz ARj (12:651) označuje buljooka čovjeka, a apelativ *puljić* Petar Skok (Sk 3: 72) dovodi u vezu s dalmatskim *pullius 'pilić'. Činjenica jest da je osnova *pul-* poprilično i od najranijih vremena ušla u hrvatski antroponimijski sustav i veoma je plodna. Tako je osobno ime *Puljko* potvrđeno u Radovčićima u Konavlima 1489. (KV 1:21) Prezimena kao što su *Puljak* i *Puljić* neki autori povezuju i s etnonimom *Puljiz* koji se nadijevao doseljenicima iz Pulje (Apulije), ali i niskim muškarcima jer se Talijane i onda držalo ljudima niskoga rasta. Prednost dajem tumačenju koje prezime povezuje s osobnim imenom.

Zanimljiv je odnos prezimena motiviranih kršćanskim i narodnim imenima na obrađenome području. Naime, prezimena motivirana kršćanskim i narodnim imenima podjednako su zastupljena u Pučišćima i Sumartinu, dok u središnjim naseljima obrađenoga područja prezimena motivirana kršćanskim imenima izrazito pretežu (štoviše, u Gornjemu Humcu nije zabilježeno nijedno prezime uvjetovano narodnim imenom). Stanje na istočnoj strani Brača odgovara onome u Rami ili u zapadnome dijelu Neretvanske krajine gdje je broj prezimena motiviranih kršćanskim imenom približno dvostruko veći negoli onih motiviranih narodnim imenom, a u sjevernim je hrvatskim krajevima (primjerice Međimurju) taj omjer još izraženiji u korist prezimena

²⁵ Eterovići su, kako bilježi Andrija Ciccarelli, potomci gospodina Ettorea, nezakonitoga sina obitelji Prodić (Eterović 2002: 366).

²⁶ Orlandiniji su ujedno i jedna od rijetkih obitelji koja se na Brač uistinu doselila iz Italije. Kao klesarski majstori doselili su se koncem 18. st. iz Murana i Brescie (Jutronić 1950: 166).

²⁷ Ivan Puljak doselio se u Pučišća iz Medova Doca i ondje se oženio 1907. (Jutronić 1950: 167) U Imotskoj krajini zabilježen je i glagol *puljkat* 'zahvaćati vodu malo-pomalo' (Šamija 2004: 302).

motiviranih kršćanskim imenima. Izrazito pretezanje prezimena uvjetovanih kršćanskim imenima na istoku otoka Brača još je začudnije imamo li u vidu činjenicu da među osobnim imenima navedenim u *Povaljskoj listini* kršćanska imena čine tek 10 % (Šimunović 1987: 146). Postoje i određene razlike između starosjedilačkih i doseljeničkih prezimena. Tako su prezimena motivirana muslimanskim imenima isključivo doseljenička, a doseljenička su uglavnom (uz iznimku Sekulovića) i prezimena tvorena vlaškim sufiksima *-as* (npr. Jakasović iz Makarske) i *-ul* (npr. Antulović iz Basta).

4.2. Prezimena nadimačkoga postanja

Prezimena *Alaburić* (< *halabura*²⁸ ‘nagla, sangvinička osoba’; Šimunović 2006b: 168; *halaburast* ‘nepromišljen, brzoplet’, Oštarić 2005: 144) i *Drpić* (: *dr-piti*) odnose se na nekonvencionalne navade njihovih prvotnih nositelja. Tjelesnim je nedostatkom motivirano prezimena *Glušević*²⁹ (usp. *glušac* ‘gluha osoba’). Prezimena *Baturić* (< *baturast* ‘omalen i zdepast’), *Glavinović* (< *glavina* ‘velika glava’), *Hržić* (< *hrga* ‘krupna osoba’), *Pletikosić* (< *pletikosa* ‘osoba sklona češljanju i uređivanju frizure’), *Šestan* (< *šestan* ‘zgodan’) i *Zelanović* (usp. *zele* ‘osoba mlađahna izgleda’) motivirana su vanjštinom prvotnih nositelja. Rodbinski nazivi utjecali su na nastanak prezimena *Babić* (< *babo* ‘otac’ < tur. *baba*), *Sinovčić* (< *sinovac*) i *Ujević* (< *ujo* ‘hip. od ujak’)³⁰. Na pučka vjerovanja upućuje prezime *Bauk* (< *bauk* ‘sablast’). Odrazima naziva životinja i riba uvjetovana su prezimena *Arbunić* (< *arbun* ‘Pagellus erythrinus’), *Buvinić* (usp. rom. *bove* ‘bik’; Šimunović 2006a: 87), *Capković* (< vlaš. *čap* ‘bik’; Šimunović 2006a: 133), *Fistanić* (< *fista* ‘vrsta ptice, trepteljka, *Anthus pratensis*’ < mlet. *fista*; JE 1: 151), *Kačić* (: *kača* ‘zmija’), *Kusanović* (usp. *kusast* ‘bezrep’), *Pivčević* (< *pivac* ‘pijetao’) i *Trutanić*³¹ (< *trut*). Fitonimijski su se nazivi odrazili u prezimenima *Kalinić* (< *kalina* ‘zimolez, *Ligustrum vulgare*’). Prezime *Plastić* moglo bi se dovesti u vezu s apelativom *plastica* ‘velika pahulja’ (Šimunović 2006a: 404). Nazivima je za predmetne iz svakodnevne uporabe motivirano prezime *Ciccarelli* (< Čikarelović < čikara³² ‘šalica’). Od naziva titula nastala su prezimena *Carević* (< *car*). Položajem je nositelja prezimena u društvu motivirano prezime *Parunov* koje se izvodi od mletačkoga apelativa *parun* kojim se u početku označivalo starijega člana ugledne obitelji, a koji je naknadno

²⁸ Usp. i pridjev *halaburast* ‘nepromišljen, brzoplet’ koji u Kolanu na Pagu bilježi Oštarić (2005: 144).

²⁹ Do druge polovice 20. st. češći je lik Gluščević.

³⁰ Postoje tumačenja i da se navedeno prezime izvodi od osobnoga imena *Vujo* (< *Vuk*).

³¹ Na Braču je potvrđen i glagol *trutot* ‘posrtati, teturati’ (Šimunović 2006b: 594).

³² Apelativ čikara izvodi se od mlet. *cicara* (Sk 1:358).

bio istovjetan pridjevcima barba i šjor u čitavoj Dalmaciji. Prezime *Štambuk*³³ inojezičnoga je postanja te se možda može povezati s njemačkim apelativom *Stambuch* ‘rodoslovnik’. Dalmatskim je prežitkom *munita* ‘sitan novac’ (usp. lat. *monēta*; Sk 2: 454) motivirano prezime *Munitić*.

4.3. Prezimena prema nazivima zanimanja

Zanimanjem je prvotnih nositelja motivirano 11 prezimena: *Barhanović* (< *barhan* ‘ulični svirač’ < tur. *barhana* ‘sijelo’), *Brizić* (< *brizo* < *brizar* ‘opšivač rubova’), *Bulimbašić* (usp. *buljukbaša* ‘zapovjednik janjičarske čete’), *Kalajžić* (usp. *kalajdžija*³⁴ ‘obrtnik koji prevlači sude kositrom, koji krpi lonce’ < *kalyci*), *Kaštelan* (< *kaštelan* ‘upravitelj tvrđave’), *Kažulin* (< mlet. *casolin* ‘prodavač sira’; Boerio 1867: 145), *Kovačić* (< *kovač*), *Kraljević* (< *kralj*), *Srdarević* (< *serdar* ‘glavar’ < tur. *serdar*) i *Šerventić* (usp. tal. *servente* ‘poslužitelj’). I prezime *Koljatić* (: *klati*) vjerojatno je uvjetovano kakvim zanimanjem povezanim sa stočarstvom.

4.4. Prezimena prema podrijetlu

Podrijetlo prvotnih nositelja odaju prezimena *Grego*, *Montan*, *Poljak*, *Puljizić* i *Trevižan*. U pučiškim su maticama uz lik *Grego* zabilježeni i likovi *Grecus* i *Greci* te je obitelj navodno podrijetlom iz Grčke, odakle su u klesarska središta (poput Brača, Korčule, Dubrovnika i Popova) dolazili grčki klesari (Jutronić 1950: 142). Prezime se *Puljizić* izvodi od etnika *Puljiz* ‘stanovnik Apulije’ kojim se često označivalo i osobu nižega rasta, prezime *Trevižan* motivirano je imenom talijanskoga grada Trevisa, a prezime *Montan* označuje stanovnika brdskoga ili gorskoga predjela. Prezime *Poljak* dovodi se u svezu s apelativom *polje* te se odnosi na stanovnika kojega naselja u polju ili na doseljenika iz kojega polja.

4.5. Prezimena nepoznate ili nejasne motivacije

Nekoliko je prezimena nepoznate ili nejasne motivacije (dakako da ne možemo isključiti ni mogućnost da su i neka gore navedena prezimena nepotpuno protumačena). Po pučkoj je predaji prezime *Bezmalinović* nastalo stoga što je prvi pripadnik toga roda ostao bez majke (navodno je iskonski

³³ Štambuci su se, kako sam doznao od ispitanika, kao doseljenici iz Praga smatrali koljenovićima, pripadnicima građanske obitelji s rodoslovljem te im je podrugljivi nadimak (današnje prezime) nadjenut zbog stalnoga isticanja svojega građanskog podrijetla. Jutronić (1950: 195) bilježi i izvorno prezime današnjih Štambuka navodeći da se oko 1710. u Selca doselio *mistro Antonio Standelpergher detto Stambucco quodam Andrea del Stato di Boemia dalla Città di Praga*.

³⁴ U Pučišćima su u obiteljskim nadimcima ušćuvani i romanski (*Stenjar*) i grčki (*Kalator*) nazivi za istoga obrtnika (usp. Vidović 2010: 360).

oblik prezimena *Bezmatinović*). Prezime *Curri* nose doseljenici iz Pule. Prezime može biti talijanskoga postanja, ali može biti i potalijančeno. Vjerojatno je hibridnom tvorbom (od apelativa *did* ‘djed’ i talijanskoga sufiksa *-ola*) nastalo prezime *Didolić*. Možda je hibridnoga postanja i prezime *Puratić* (< tal. *puro* ‘čist, bistar’). Tumačenja su prezimena *Politeo* također raznolika. Ono se dovodi u svezu s osobnim imenom *Hipolit*, etnikom *Politi* (‘stanovnik Bizanta’) i toskanskim pridjevom *polito* ‘čist, pošten, obrazovan, gospodski’; Šimunović 2006a: 252–253). Prezime *Skansi* moglo je nastati od apelativa *scanso* ‘izbjegavanje’, no za sigurnije bi izvođenje trebalo bolje poznavati talijansku antroponimiju. Zabilježio sam pučku etimologiju koja prezime povezuje s glagolom *skansat* ‘potratiti sav imetak’. Prezime *Špacal* potječe iz Slovenije te mi je posve neprozirno. Puk prezime dovodi u svezu s talijanskim apelativom *spazzacamino* ‘dimnjačar’, no to je malo vjerojatno.

Posebno je zanimljivo prezime *Šćepanović* u Gornjemu Humcu. Naime, obitelj se Stjepanovići spominje u Ravnome u Popovu još polovicom 16. st., a ondje je izumrla polovicom 18. st. Tijekom jednoga od zbjegova istočnohercegovačkoga puka obitelj se vjerojatno preselila u Gornji Humac na Braču gdje se 1657. spominje pod trorječnim prezimenom *Schiappanovich alias Scipioni* (Jutronić 1985: 185). Lik *Scipioni* (lat. *scipio* ‘štap, palica’) nastao je latiniziranjem hrvatskoga *Šćapanović*. Naime, Šćapanovići se spominju u popisu bračkoga plemstva 1657., a brački su vlastelini veoma često latinizirali i talijanizirali vlastita prezimena. Da je najstariji lik prezimena ipak povezan s kršćanskim imenom *Stjepan*, pokazuje podatak da dio obitelji nosi prezime *Stipičić*. S Brača se pak dio roda preselio u Makarsku, a odande se polovicom 19. st. doselio u Gradac i Komin gdje i danas nose talijanizirano prezime *Scipioni*.³⁵

5. Zaključak

U ovome se radu obrađuje 147 prezimena na istočnoj strani otoka Brača. Rezultati istraživanja pomalo su neočekivani. Naime, udio je prezimena motiviranih kršćanskim imenima dvostruko veći od udjela prezimena motiviranih hrvatskim narodnim imenima iako je udio kršćanskih osobnih imena u *Povaljskoj listini* po raščlambi Petra Šimunovića manji od 10 %. Na obrađenoj području postoje ipak određene razlike. Naime, u Pučišćima i Sumartinu udio je prezimena motiviranih kršćanskim i narodnim imenima podjednak. Treba napomenuti da su to ujedno naselja sa sačuvanim matičnim knjigama iz sredine 16. odnosno 17. st. U ostalim su naseljima (uz iznimku Pražnica u

³⁵ Zanimljiva je, iako posve netočna, obiteljska predaja da Scipioniji potječu iz Afrike (zbog sličnosti prezimena s imenom rimskoga vojskovođe Scipiona). Predaju podupiru činjenicom da su nositelji toga roda uglavnom crnomanjasti.

kojima se matične knjige vode od 1690., ali je udio prezimena uvjetovanih narodnim imenima također neznatan) matične knjige sačuvane tek od sredine 18. st., što je moglo utjecati na dobivene rezultate. Razlike se između starosjedačkoga i doseljenoga stanovništva najzornije ogledaju u jezičnoj raslojenosti. Naime, isključivo doseljenici nose prezimena motivirana muslimanskim imenima ili apelativima orijentalnoga postanja, a uglavnom su i nositelji prezimena koja sadržavaju vlaške prežitke.

Literatura

- ARJ = *Rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika* 1881. – 1976. Zagreb: JAZU.
- BOERIO, GIUSEPPE 1867. *Dizionario dell' dialetto Veneziano*. Venecija: Reale tipografia di Giovanni Cecchini edit.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA 1999. Nazivi za blatišta i njihovi odrazi u hrvatskoj toponimiji. *Folia onomastica Croatica* 8, 1–40.
- BROZOVIĆ RONČEVIĆ, DUNJA – ANKICA ČILAŠ ŠIMPRAGA 2008. Nacrt za zoonomastička istraživanja (na primjeru imena konja). *Folia onomastica Croatica* 8, 37–58.
- CICCARELLI, ANDRIJA 1982. *Zapažanja o otoku Braču*. Beograd: BIGZ.
- ETEROVIĆ, NIKOLA 2002. *Diplomacija i teologija: rasprave, članci i osvrti*. Split: Biblioteka Crkve u svijetu.
- GRKOVIĆ, MILICA 1983. *Imena u Dečanskim hrisovuljama*. Novi Sad: Institut za južnoslovenske jezike Filozofskoga fakulteta u Novome Sadu.
- IVANOVA, OLGA 2006. *Makedonski antropnomastikon (XV – XVI. vek)*. Skopje: Olga Ivanova.
- JE = VINJA, VOJMIR 1998. – 2004. *Šadranske etimologije: Šadranske dopune Skokovu etimologijskom rječniku, I – III*. Zagreb: HAZU, Školska knjiga.
- JIREČEK, KONSTANTIN 1962. Romani u gradovima Dalmacije tokom srednjeg veka. *Zbornik Konstantina Jirečeka* 2, Beograd.
- JUTRONIĆ, ANDRE 1950. *Naselja i porijeklo stanovništva na otoku Braču*. Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena 34.
- KRISTE, ĐURO 2007. *MORAŠnica. Slike jednog vremena*. Dubrovnik: PGM Ragusa.
- KURTOVIĆ, IVANA – DOMAGOJ VIDOVIĆ 2005. Neutralizacija dugoga i kratkoga *a* u južnočakavskim otočkim govorima. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 31, 389–400.
- KV = KAPETANIĆ, NIKO – NENAD VEKARIĆ 2001. – 2003. Konavoski rodovi. *Prilozi povijesti stanovništva Dubrovnika i okolice*, knjiga 10, sv. 1 – 3. Dubrovnik – Zagreb: HAZU, Zavod za povijesne znanosti u Dubrovniku.
- MALIĆ, DRAGICA 1988. *Povaljska listina kao jezični spomenik*. Zagreb: Hrvat-

sko filološko društvo.

- NOSIĆ, MILAN 1998. *Prezimana zapadne Hercegovine*. Rijeka: Hrvatsko filološko društvo.
- OŠTARIĆ, IVO 2005. *Rječnik kolanjskoga govora ili ričnik mista Kolana na otoku Pagu*. Zadar: Matica hrvatska.
- SK = SKOK, PETAR 1971. – 1974. *Etimologijski rječnik hrvatskoga ili srpskoga jezika*, I – IV. Zagreb: JAZU.
- ŠAMIJA, IVAN BRANKO 2004. *Rječnik imotsko-bekijskoga govora*. Zagreb: Društvo Lovrečana Zagreb.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 1968. Sumartinska onomastika. *Rasprave Instituta za jezik* 1, 89–121.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 1987. Antroponimijski sustav Povaljske listine i Povaljskoga praga. *Brački zbornik* 15, 134–149.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 1992. Toponimija i onomastika sumartinskog područja. *Sumartin – zbornik radova*, Sumartin – Split, 267–276.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2004. *Bračka toponimija*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2005. *Toponimija istočnojadranskoga prostora*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2006a. *Hrvatska prezimena*. Zagreb: Golden marketing – Tehnička knjiga.
- ŠIMUNOVIĆ, PETAR 2006b. *Rječnik bračkih čakavskih govora*. Supetar: Brevijar.
- ŠKALJIĆ, ABDULAH 1979. *Turcizmi u srpskohrvatskom jeziku*. Sarajevo: Svjetlost.
- VIDOVIĆ, DOMAGOJ 2010. Obiteljski nadimci u Pučišćima na otoku Braču. *Rasprave Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje* 36/2, 345–367.
- VRSALOVIĆ, DASEN 2003. *Povijest otoka Brača*. Zagreb: Graphis.
- VUKOVIĆ, SINIŠA 2001a. *Ričnik selaškega govora*. Split: Laus.
- VUKOVIĆ SINIŠA 2001b. Selaške kazate – nadimci, prišvarci i hipokoristici Selaca na otoku Braču. *Čakavska rič* 29/2, 73–119.

Family Names of the Eastern Part of the Island of Brač

Summary

The author analyses 147 family names from Pučišća, Pražnica, Gornji Humac, Selca, Novo Selo, Povelja and Sumartin, settlements on the eastern side of the island of Brač. In the first part of the paper, the data on these settlements has been given; their development can be traced from the document *Povaljska listina*. The data on migrations to the cultivated areas have further been given; while in the central part, the motivation for family names has been analysed.

Ključne riječi: antroponimija, prezime, nadimak

Key words: anthroponymy, family name, nickname

